

Ti tusen liv

LEGELIVET

MARTE SYVERTSEN

marsyv@vestreviken.no

Marte Syvertsen er lege i spesialisering og forsker ved Nevrologisk avdeling i Vestre Viken, Drammen.

Har du noen gang tenkt på hvor mange mennesker du har møtt?

Foto: privat

Hvis et årsverk har 230 arbeidsdager og du møter fem nye pasienter hver dag, blir det over ti tusen mennesker på ti år. *Ti tusen*. Vi jobber sikkert mer enn det. Noen ganger kommer det færre enn fem, noen ganger mange flere. Ofte kommer de samme om igjen. Ti tusen er det helt sikkert, uten å regne med alle de andre: ektefeller, foreldre, venner, barn. Når tusenvis av historier passerer forbi deg år etter år, hvem er det du husker? Hvorfor er det akkurat henne eller akkurat ham som har blitt værende hos deg?

Jeg husker en gammel dame på alderspsykiatrisk avdeling. Hun var nett og spinkel, satt på sengekanten. På nesen hvilte et par store, runde briller med brunaktig innfatning. Hun hadde vært danser. Du kunne fremdeles se det, etter så mange år. Elegansen kan alderen ikke ta. Hun fortalte meg at hun hadde danset med en millionær en gang, en navngitt millionær. Nå satt hun på sengekanten og trengte hjelp. Hvorfor husker jeg dette? Det vet jeg ikke.

Litt lenger ned i gangen, på et avlangt rom med klesskap i det ene hjørnet, bodde en pent antrukket eldre mann. Han hadde hatt huset fullt av gjester hver eneste natt. Han hadde dekket på og stelt for dem, så godt han kunne. Han hadde lagt på duk og funnet frem det fineste serviset. Det var så mange gjester i det tomme, mørke huset. Det husker jeg.

Jeg husker en italiener på skadepoliklinikken, som overhodet ikke ville godta at kragebeinsbruddet burde behandles konservativt. Jeg husker en barsk kiter som hadde fått skulderen ut av ledd. Det gjør vondt, selv om du er barsk. Jeg husker en isklatterer som falt ned og måtte svømme til land med brukket arm. Men vent nå litt. Hvordan kan han ha svømt hvis han i utgangspunktet klatret i en frossen foss? Burde ikke vannet også ha vært frossent? Jeg vet ikke.

Du kan ikke stole på minnene dine, sier Østby og Østby i en bok om hukommelse (1). Minnene lurer deg hele tiden, gjenforteller seg selv, forandres og påvirkes av livet du har levd. Isklattereren fotograferte sine egne røntgenbilder med mobiltelefonen. Han syntes at bruddet var tøft. Så fikk han morfin og dro med ambulanse til et større sykehus. Det er jeg nokså sikker på.

«Når tusenvis av historier passerer forbi deg år etter år, hvem er det du husker?»

En gang ringte en urolig far meg direkte på privattelefonen. Jeg stod midt i en travel handlegate i Göteborg, med min egen toåring i paraplytrille, helt uforberedt. Du kan ikke ringe meg på denne måten, sa jeg, irritert. Det angret jeg på. Det er leit. Toåringen min var helt frisk.

Jeg husker den gamle mannen som døde alene på medisinsk avdeling. Vi forstod det ikke i tide, og jeg var den eneste legen på det lille sykehuset om natten. Jeg har ingen statistikk å lene meg på, men er det ikke sånn at de fleste som dør stille, dør om natten? Den gangen jeg for første gang la stetoskopet over et hjerte som hadde sluttet å slå, det husker jeg. Jeg husker også navnet hennes. Etterpå skulle jeg sove alene i den lille turnusleiligheten min oppunder taket. Da gled døren til soverommet sakte opp. Jeg hadde helt sikkert lukket den. Det var rart.

En annen natt, det var flere år senere, stod jeg ved en annen seng, på nevrologisk avdeling. «Du klarte det ikke likevel, kjæresten min», sa den eldre damen. Hun sa akkurat det. Jeg spurte om jeg skulle gå ut, om hun ville være alene. Det ville hun ikke. Så jeg stod der i hjørnet, helt stille.

Jeg fikk en stol kastet etter meg en gang. Det var en utskrivningssamtale, tror jeg. En annen gang fikk jeg et vinglass og en karaffel med en påmalt elg. Det var pakket inn, altså, og ble ikke kastet etter meg. Både vinglass og karaffel står på hytta nå. Jeg var ofte hjemme hos damen som ga meg dem. Kanskje hun ikke lever lenger. Det tenker jeg på av og til. Sånn var halvåret med legevakt. Jeg var inne i folks stuer og kjørte rundt i en lysegrønn Passat, med GPS og piggdekk. En gang måtte ambulansesjåføren hjelpe meg å rygge bilen ut av en snøfonn. Det var flaut.

Blant mer enn ti tusen historier er det disse jeg husker. Det fester seg bedre når følelser aktiveres samtidig, ville Østby og Østby ha sagt. Der er det gode forklaringer å hente. Det slår meg at mange av minnene er gamle, som om turnustiden er nærmere enn det jeg nettopp har opplevd. Vi var nok reddere da, konstant aktiverte og i beredskap. Frykt er en sterk minneskaper, kanskje den sterkeste. Det var ikke lett å tusle alene i de stille korridorene på det lille sykehuset. Så er det likevel, eller kanskje nettopp derfor, at opplevelsene derfra tar størst plass blant bildene jeg har med meg fra livet som lege.

LITTERATUR

1. Østby H, Østby Y. Å dykke etter sjøhester. Oslo: Cappelen Damm, 2016.

Publisert: 25. mai 2020. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.20.0338

